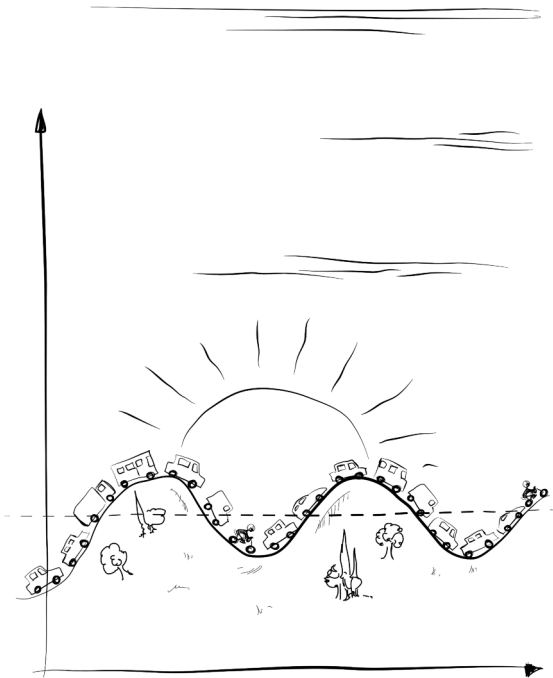

6

Χάος στον Περιφερειακό

*Χάος: Όταν το παρόν καθορίζει το μέλλον,
αλλά η προσέγγιση του παρόντος δεν
προσδιορίζει κατά προσέγγιση το μέλλον.*

Edward Norton Lorenz

Ο Λεωνίδα Αλεξανδρόπουλος, μαθηματικός στο Λύκειο Αλσούπολης, είχε πειστεί πως η ζωή του είχε αλλάξει πλέον ρυθμούς. Η ομαλή εξέλιξη των γεγονότων, η καθημερινότητά του –η αγία καθημερινότητα, όπως συνήθιζε να λέει– είχε αλλάξει σημαντικά. Είχε σχεδόν ανατραπεί. Μια ακόμη επιβεβαίωση αυτής της ανατροπής ήταν και τούτο το πρωινό. Έπειτα από τόσα χρόνια που επαναλάμβανε αυτή την ίδια διαδρομή από το σπίτι του ως το Λύκειο της Αλσούπολης, πρώτη φορά αναγκάστηκε να παραμείνει εγκλωβισμένος για δύο τουλάχιστον ώρες στο γέρικο ρενό που οδηγούσε. Ποτέ τα τελευταία χρόνια, ημέρα Τρίτη, στις δέκα το πρωί, δεν είχε συναντήσει τέτοιο χάος στον περιφερειακό δρόμο που κατέληγε στην Αλσούπολη. Αυτοκίνητα, μοτοσικλέτες και φορτηγά κάθε μεγέθους εισέρρεαν ακανόνιστα από όλες τις κατευθύνσεις, λες και οι οδηγοί τους είχαν συμφωνήσει να συναντηθούν, άγνωστο γιατί, σε έναν δρόμο στον οποίο η κίνηση ήταν εδώ και χρόνια προβλέψιμη οποιαδήποτε ώρα της ημέρας.

Η Θεανώ, «η φιλόλογος κυρία Θεανώ», όπως τη σύστηνε ο Λεωνίδα, συνεπιβάτης στην καθημερινή τους διαδρομή για το σχολείο όπου δίδασκαν αλλά και σύντροφος στη διαδρομή της κοινής ζωής τους, τον κοίταξε αναστατωμένη.

«Πρέπει να έχει συμβεί κάτι πολύ σοβαρό για να υπάρχει αυτή η καθυστέρηση», είπε.

«Ανατροπή, καλή μου, αυτό έχει συμβεί!» απάντησε ο Λεωνίδας. «Ανατροπή της ομαλής ροής των γεγονότων και χάος!» συμπλήρωσε κουνώντας το κεφάλι του σε μια ένδειξη απελπισίας.

Ανατροπή και Χάος ήταν οι λέξεις που τον άκουγε η Θεανώ να επαναλαμβάνει τις τελευταίες μέρες. Λέξεις σαν κι αυτές, που προσδιορίζουν έννοιες πολύσημες και παρεξηγημένες, προκαλούσαν, όπως ήταν φυσικό, την περιέργεια της ίδιας και των φίλων του και ορισμένες φορές τη λοιδορία αρκετών συναδέλφων του όταν τις χρησιμοποιούσε στις άγονες και ατελέσφορες συνεδριάσεις του συλλόγου διδασκόντων.

Ο Αλεξανδρόπουλος παρατηρούσε την απόγνωση και την αγανάκτηση που ήταν ζωγραφισμένες στα πρόσωπα των οδηγών, οι οποίοι, ακινητοποιημένοι στον Περιφερειακό, κοιτούσαν κάθε τόσο τα ρολόγια τους και μιλούσαν χειρονομώντας σε κινητά τηλέφωνα. Το πλήρωμα ενός περιπολικού της τροχαίας που είχε πάρει πάνω στη διαχωριστική νησίδα αδυνατούσε να δώσει την παραμικρή πληροφορία στον απορημένο μαθηματικό.

«Επικοινωνήσαμε με το κέντρο», του απάντησαν απολογητικά όταν τους ρώτησε, «αλλά κι εκείνοι δεν έχουν την παραμικρή ιδέα». Τον διαβεβαίωσαν πάντως πως δεν είχε συμβεί κάποιο αυτοκινητιστικό ατύχημα ούτε είχε αναγγελθεί κάποια συγκέντρωση διαμαρτυρίας από εκείνες που συχνά εμφανίζονταν και δημιουργούσαν κυκλοφοριακό χάος. Επίσης του είπαν ότι οι σηματοδότες λειτουργούσαν κανονικά. Κανείς δεν μπορούσε να δώσει μια εξήγηση για το κομφούζιο που είχε δημιουργηθεί.

«Ο Περιφερειακός, Θεανώ μου», στράφηκε στην απορμημένη σύζυγό του ο Λεωνίδας, χωρίς να περιμένει ερώτηση από μέρους της, «έχει κατασκευαστεί για να εξυπηρετεί έναν συγκεκριμένο αριθμό οχημάτων, έναν αριθμό που μεγαλώνει ή μικραίνει ορισμένες μέρες ή ώρες αλλά μέσα σε γνωστά όρια και πάντοτε διατηρώντας το ίδιο μοντέλο αύξησης ή μείωσης. Έχει λοιπόν διαμορφωθεί με τον χρόνο μια “εικόνα”, ένα μοντέλο που χαρακτηρίζει την κυκλοφορία στον Περιφερειακό. Κάτι ανάλογο φυσικά έχει γίνει και στις άλλες μεγάλες αρτηρίες. Για καθεμία αρτηρία, έπειτα από μετρήσεις που έχουν γίνει ή που έπρεπε να έχουν γίνει, υπάρχει διαμορφωμένο ένα μοντέλο, με την προϋπόθεση βέβαια ότι κάθε χρονική στιγμή κινείται ένας μέσος όρος αριθμού οχημάτων, με κάποιες μετρήσιμες “λογικές” αποκλίσεις».

«Θέλεις να πεις», ρώτησε η Θεανώ, διευρύνοντας, μη έχοντας τι άλλο να κάνει, τη συζήτηση, «πως κάθε τροχονόμος γνωρίζει αυτό το μοντέλο και έτσι αποφασίζει σε ποιο ρεύμα θα δώσει προτεραιότητα;»

«Η τροχαία», αποφάσισε να της εξηγήσει υπομονετικά ο Αλεξανδρόπουλος, «ελέγχει την κυκλοφορία παίρνοντας υπόψη της το συγκεκριμένο μοντέλο που επί χρόνια επιβεβαιώνει την ορθότητά του. Έτσι, δεν υπήρχε κανείς λόγος να αλλάξει τώρα την τακτική της για τον έλεγχο της κυκλοφορίας. Κάθε φορά που το επίπεδο μιας δυσκολίας ξεπερνάει ένα όριο αντοχής, πρέπει να εμφανίζονται αυτόματα διορθωτικοί μηχανισμοί για να το ελαττώσουν. Αλλά σε αυτή την περίπτωση οι υπεύθυνοι της τροχαίας, ακόμη και αν αποτολμούσαν κάτι τέτοιο, θα κατέληγαν στην οδυνηρή διαπίστωση πως είναι αδύνατο να οδηγηθούν σε κάποιο λογικό συμπέρασμα».

Ο Αλεξανδρόπουλος ήταν ανήσυχος όχι για την ίδια την καθυστέρηση της κίνησης, αλλά για το γεγονός ότι δεν υπήρχε κάποια επαρκής πληροφορία που να τη δικαιολογεί.

«Οι κυκλοφοριακές δυσκολίες έχουν κι αυτές μια κανονικότητα στην εμφάνισή τους», συνέχισε, εκμεταλλευόμενος την ευκαιρία μιας μικρής διάλεξης, που τόσο του άρεσε να κάνει όταν έβρισκε ευκαιρία, «μια κανονικότητα που παγιώνει στη σκέψη μας ένα αίσθημα λογικής αποδοχής. Θέλω να πω, Θεανώ μου, πως έχουμε δεχτεί ότι η διαδρομή που κάνουμε από το σπίτι στο σχολείο διαρκεί περίπου τριάντα πέντε λεπτά, χωρίς να μας φανεί εξαιρετικά περίεργο αν διαρκέσει σαράντα πέντε λεπτά ή τριάντα λεπτά. Ε, λοιπόν, αυτό το “περίπου” είναι μια λογική εκτίμηση που κάνουμε. Είναι αυτός ο περίφημος Μέσος Όρος. Τα τριάντα πέντε λεπτά είναι ο αριθμός που αντιστοιχίζει στον νου μας τη λογική αποδοχή ενός γεγονότος. Έχουμε λοιπόν εντάξει στη ζωή μας, στην καθημερινότητά μας –κι ας με κοροϊδεύεις εσύ που τη χαρακτηρίζω “αγία καθημερινότητα”– αυτά τα τριάντα πέντε λεπτά ως λογικώς αναγκαίο χρόνο για να πάμε στο σχολείο, χωρίς να χοροπηδάμε βεβαίως από τη χαρά μας αν φτάσουμε πέντε λεπτά νωρίτερα ή να τρέψουμε μαύρα αν καθυστερήσουμε ένα δεκάλεπτο».

«Εννοείς πως τώρα έχουμε ξεφύγει από τον Μέσο Όρο;» ρώτησε με προσποιητή περιέργεια η Θεανώ.

«Έτσι νομίζω! Οι περισσότερες εκτιμήσεις που κάνουμε στη ζωή μας στηρίζονται στη λογική του Νόμου του Μέσου Όρου», συνέχισε απτόητος ο Λεωνίδας. «Όταν ένα πείραμα τύχης, όπως λέμε στη στατιστική, εκτελείται σε έναν πάρα πολύ μεγάλο αριθμό επαναλήψεων, τότε τα αποτελέσματα αυτού του πειράματος

τείνουν να σταθεροποιηθούν γύρω από κάποια τιμή, η οποία μπορεί υπό προϋποθέσεις να χαρακτηριστεί ως “αποτέλεσμα” του πειράματος. Αυτός είναι ένας άλλος, πολύ σημαντικός νόμος της στατιστικής, είναι ο Νόμος των Μεγάλων Αριθμών».

«Ποπό! Με ζάλισες πρωϊνιάτικα με τους νόμους. Δεν μπορείς, χριστιανέ μου, να μου το εξηγήσεις με πιο απλό τρόπο;»

«Θεανώ, μάθε να εκμεταλλεύεσαι τις καταστάσεις. Η ακινησία στην οποία έχουμε υποβληθεί αποτελεί μια πολύ καλή ευκαιρία για να μάθεις μερικά πράγματα που είναι λίγο πιο δεξιά ή αριστερά –αποφεύγω να πω πιο πάνω!– από τα φιλολογικά σου ενδιαφέροντα. Μερικά πράγματα για να εξηγηθούν χρειάζονται κάτι περισσότερο από την απλή σκέψη. Συνεχίζω λοιπόν! Αυτό το αποτέλεσμα που επιβεβαιώνεται από τον Νόμο των Μεγάλων Αριθμών¹⁴ προσδιορίζει έμμεσα και τον Μέσο Όρο. Το μοντέλο της κίνησης στον Περιφερειακό, έπειτα από τόσα χρόνια που υπάρχει αυτός ο δρόμος, έχει επιβεβαιωθεί κατά κάποιον τρόπο από τον Νόμο των Μεγάλων Αριθμών».

«Επιστρατεύω λοιπόν την υπομονή μου, ενεργοποιώ την απλή λογική μου και σε ακούω!»

«Η επιβίωσή μας εξαρτάται από ισορροπίες και από τις συνεπαγωγές τους», συνέχισε χειμαρρώδης ο Λεωνίδας. «Οι ισορροπίες δημιουργούνται από τις δράσεις και τις αντιδράσεις. Οι ισορροπίες αυτές δημιουργούν στη σκέψη μας ρουτίνες λογικής με τις οποίες ερμηνεύουμε και τελικώς αποδεχόμαστε ως φυσιολογικές κάποιες καταστάσεις. Θεωρούμε, για παράδειγμα, ως λογική τη συμπεριφορά των οπαδών μιας ποδοσφαιρικής ομάδας στο γήπεδο, διότι οι οπαδοί συμπεριφέρονται τόσα χρό-

νια στα γήπεδα με τον ίδιο συγκεκριμένο τρόπο. Δεχόμαστε ως αναμενόμενο τον αριθμό των γεννήσεων ή των θανάτων που σημειώνονται σε ένα έτος, αφού τα στατιστικά δεδομένα που δηλώνει η Στατιστική Υπηρεσία τον επιβεβαιώνουν και, φυσικά, δεν πρέπει να μας εκπλήσσει η πορεία των διακυμάνσεων των τιμών του χρηματιστηρίου μέσα σε μια δεκαετία, αφού είναι κάτι που εύκολα μπορεί να διαπιστώσει κάποιος ο οποίος ασχολείται με τα οικονομικά, κάνοντας μια μικρή αναδρομή στο παρελθόν».

«Ουφ!» ανάσανε η Θεανώ.

Ο Λεωνίδας Αλεξανδρόπουλος συνέχισε επιστρατεύοντας τη διδακτική του νηφαλιότητα: «Όλα τούτα η σκέψη μας τα αποδέχτηκε γιατί έχει “συμβιβαστεί” με τη λογική της ομαλής διακύμανσης και της συνηθισμένης απόστασης από αυτό που υιοθέτησε ως μέση τιμή, ως Μέσο Όρο. Είναι στην ανθρώπινη φύση, Θεανώ μου, να επιζητούμε τη σταθερότητα, την ομαλή, τη λογικά αναμενόμενη εξέλιξη των πραγμάτων, αυτό που λέμε σίγουρο αποτέλεσμα. Από τη στιγμή δε που δεν έχουμε τη δυνατότητα να εξασφαλίσουμε αυτή τη σταθερότητα, αυτή τη σιγουριά με κάποιον τρόπο, βολευόμαστε με την αποδοχή ενός αποτελέσματος που δεν αποκλίνει σημαντικά από αυτό που προσδοκούμε».

«Θέλεις να πεις πως αποδεχόμαστε τις λογικές παρεκκλίσεις από το συνηθισμένο».

«Ακριβώς! Μπορεί να σε συνταράσσει το γεγονός όταν διαβάζεις πως στην εθνική οδό συνέβησαν εφέτος τριακόσια δεκαπέντε δυστυχήματα, αλλά δεν πρέπει να εκπλήσσεσαι όταν ξέρεις πως τα τελευταία χρόνια ο μέσος όρος των δυστυχημάτων είναι τριακόσια δέκα ανά έτος. Τέτοια παραδείγματα υπάρχουν πολλά στη ζωή,

στη φύση, στην κοινωνία. Για παράδειγμα, οι ταξιδιωτικοί πράκτορες γνωρίζουν “λίγο πολύ” τον αριθμό των τουριστών που επισκέπτονται το νησί της Ρόδου κάθε χρόνο και με βάση αυτό το “λίγο πολύ” διαμορφώνουν τους προγραμματισμούς της επόμενης τουριστικής περιόδου. Στον στρατό παραγγέλνουν στολές για τους νέους στρατιώτες έχοντας ως δεδομένο τις παραγγελίες αρκετών προηγούμενων ετών. Τα συμπεράσματα τέτοιων παραδειγμάτων οδηγούν τη σκέψη μας στη διαμόρφωση της λογικής του Νόμου του Μέσου Όρου. Ενός νόμου που χρησιμοποιείται για να εκφράσει την πεποίθηση ότι τα αποτελέσματα ενός τυχαίου γεγονότος, όπως ας πούμε αυτό της πυκνότητας της κυκλοφορίας στον Περιφερειακό, πρέπει να “εξομαλύνονται” μέσα σε ένα μικρό δείγμα παρατηρήσεων. Δηλαδή, μας βολεύει ο συλλογισμός: αυτό που “συμβαίνει” μακροπρόθεσμα οφείλει να “συμβεί” και βραχυπρόθεσμα. Ουσιαστικά, ο Νόμος του Μέσου Όρου αντανακλά βεβαίως τα συμπεράσματα μιας συγκέντρωσης στατιστικών στοιχείων, αλλά σε πολλές περιπτώσεις εκφράζει περισσότερο ευσεβείς πόθους, παρά κάποια μαθηματική αρχή. Εδώ λοιπόν, στον Περιφερειακό, για να γυρίσουμε στο πρόβλημά μας, Θεανώ, η προσδοκώμενη ισορροπία έχει διαταραχθεί. Δεν είναι λογικό τη συγκεκριμένη ώρα και ημέρα να υπάρχει αυτό το κυκλοφοριακό κομφούζιο. Ο Νόμος του Μέσου Όρου δεν ισχύει εδώ!»

«Άρα αυτό που συμβαίνει σήμερα αποτελεί την εξαίρεση του κανόνα», τόλμησε να σχολιάσει η Θεανώ.

«Ακριβώς! Αυτό που συμβαίνει σήμερα είναι η εξαίρεση», συλλογίστηκε ο άντρας της φωναχτά. «Είναι η εξαίρεση που επιβεβαιώνει όμως τον Νόμο του Μέσου Όρου».

«Θέλεις να πεις πως δεν υπάρχει τρόπος να προβλεφθεί αυτή η αναστάτωση;»

«Το ίδιο το χάος είναι μέρος του συστήματος, Θεανώ. Δηλαδή, η μη προβλεψιμότητα είναι μέρος του συστήματος. Τώρα βρισκόμαστε στο κρίσιμο σημείο μετάβασης από την τάξη και την ισορροπία στο χάος. Άπειροι είναι οι παράγοντες που μας ωθούν σε αυτό το κρίσιμο σημείο. Και όταν λέω άπειροι, εννοώ άπειροι. Το συγκλονιστικό, καλή μου, είναι όμως να συνειδητοποιήσεις την αδυναμία σου να προβλέψεις».

«Ζαλίστηκα!»

Το χάος στον Περιφερειακό θα μπορούσε όντως να αποτελέσει την εξαίρεση του κανόνα, αν τις μέρες που ακολουθούσαν δεν συνέβαιναν και ορισμένα άλλα γεγονότα που υπό διαφορετικές συνθήκες δεν θα αποτελούσαν είδηση.

Οι κρατήσεις αεροπορικών εισιτηρίων των Αθηναϊκών Αερογραμμών παρουσίασαν μια ανεξήγητη ασυμμετρία. Τη μια μέρα η ζήτηση εισιτηρίων για απομακρυσμένους προορισμούς ήταν αναίτια διπλάσια από εκείνη της προηγούμενης μέρας, ενώ είχαν πέσει στο ένα τρίτο οι συνηθισμένες κρατήσεις της προηγούμενης μέρας για πολυσύχναστους προορισμούς, γεγονός που δημιούργησε στις αεροπορικές εταιρείες αδυναμία προγραμματισμού στις πτήσεις. Οι προμηθευτές των σουπερμάρκετ δεν ήξεραν τι να κάνουν με τις αλλοπρόσαλλες παραγγελίες που έπαιρναν καθημερινά και οι οποίες δεν είχαν την παραμικρή σχέση με εκείνες που συνήθως σημείωναν τις προηγούμενες μέρες. Στους κινηματογράφους, για την ίδια ταινία, στις ίδιες καιρικές συνθήκες, παρουσιαζόταν μια υπέρμετρη προσέλευση τη μια

βραδιά, ενώ την επομένη η αίθουσα ήταν σχεδόν άδεια. Κάποιος διευθυντής πολυκαταστήματος ανέφερε εμβρόντητος πως μέσα σε δυο μέρες εμφανίστηκαν εκατόν τριάντα επτά πελάτες και ζήτησαν κόκκινα σακάκια μεγέθους έξτρα λαρτζ, ενώ αναπάντεχα περιχαρής ο ταμίας της ομάδας Άσπρα Χώματα έλαβε διακόσια τηλεφωνήματα για κρατήσεις καρτών διαρκείας της επόμενης ποδοσφαιρικής περιόδου, παρά τη βεβαιότητα πως η ομάδα του θα υποβιβάζοταν.

Οι επόμενοι μήνες ήταν οδυνηροί. Οι ανεξήγητες αποκλίσεις από τη μέση λογική σκέψη, από τον Μέσο Όρο, ωθούσαν τον κόσμο σε πρωτόγνωρες συμπεριφορές. Ήταν σίγουρο πως τέτοιες αλλόκοτες καταστάσεις και παραξενιές θα διαμόρφωναν στο σύνολό τους μια νέα κατάσταση πραγμάτων. Οι άνθρωποι είχαν πλέον αρχίσει να συμπεριφέρονται διαφορετικά από τον τρόπο με τον οποίο είχαν συνηθίσει μέχρι τότε. Προσπαθούσαν να αντιδράσουν και να προσαρμοστούν στις νέες συνθήκες που διαμορφώνονταν, αλλά αυτό ήταν κάτι πολύ δύσκολο. Ήταν σαν να μην τους ένοιαζαν οι προηγούμενες συνήθειες της ζωής τους. Εύκολα τώρα παρσύρονταν από κάποιο ασυνήθιστο γεγονός, ενώ εκείνο που μέχρι χθες θεωρούσαν αλλόκοτο και περίεργο τώρα πλέον αποτελούσε μόδα. Μέσα σε λίγες μέρες, μεγάλες και σοβαρές εταιρείες έβλεπαν με οδύνη να υποδιπλασιάζεται η αξία των μετοχών τους, ενώ οι μέτοχοι άλλων, άγνωστων εταιρειών διαπίστωναν πανευτυχείς μια τρελή άνοδο των δικών τους μετοχών, χωρίς οι ίδιοι να έχουν συμβάλει σε τούτο με κανέναν τρόπο.

Όλα τούτα όμως είχαν ως αποτέλεσμα τη δημιουργία μιας γενικής αβεβαιότητας. Κανείς δεν ήταν σίγουρος ότι θα φτάσει μια λογική ώρα στη δουλειά του, αν

θα βρει ένα συγκεκριμένο είδος στο σουπερμάρκετ και γενικότερα αν θα πρέπει να κάνει ετούτο ή εκείνο. Οι βασικές αρχές και οι κανόνες συμβίωσης είχαν αρχίσει να παραβιάζονται. Οι κανόνες συμβίωσης κινδύνευαν να αντικατασταθούν από κανόνες επιβίωσης!

Δεν μπορεί κανείς να αποφασίσει για κάτι παίρνοντας υπόψη του προηγούμενα δεδομένα. Να πει: «Αν συμβαίνει τούτο, τότε θα συμβεί εκείνο». Δεν ισχύει πλέον αυτό που στα μαθηματικά λέμε λογικές συνεπαγωγές, συλλογίστηκε ο Λεωνίδας.

Η Πολιτεία αποφάσισε να παρέμβει έστω και σπασμωδικά, προβλέποντας πως τα πράγματα οδηγούνταν σε καταστάσεις με απρόβλεπτα αποτελέσματα. Η Βουλή της χώρας συνεδρίασε εκτάκτως. Τα κόμματα, κόντρα στις παραδοξότητες των τελευταίων γεγονότων, χωρίς να έχουν εκτιμήσει τη σοβαρότητα των καταστάσεων, διατηρούσαν ανοήτως τις αναλλοίωτες αρχικές τους θέσεις. Η Αντιπολίτευση κατηγόρησε την Κυβέρνηση ότι ήταν δέσμια των συμφερόντων της, η Κυβέρνηση, πρωτοτυπώντας, κατηγόρησε την Αντιπολίτευση ότι ήταν εκείνη που υπήρξε δέσμια των συμφερόντων της, ενώ κάποια αναχρονιστική κομμουνιστική αριστερά, μη έχοντας πάρει χαμπάρι για το τι συνέβαινε, ξόρκιζε τις στατιστικές αποκλίσεις με τσιτάτα για τον κρατικομονοπωλιακό καπιταλισμό.

Έπειτα από ώρες συνεδριάσεων και ανταλλαγής ύβρεων και αποδόσεων ευθυνών, οι φωτισμένοι πολιτικοί κατέληξαν σε διάφορα συμπεράσματα τα οποία, όταν τέθηκαν σε εφαρμογή, φάνηκε να δημιουργούν ακόμη μεγαλύτερα προβλήματα. Για παράδειγμα, στην προσπάθεια εφαρμογής μιας αντικειμενικής και αναλογικής κατανομής αγαθών και υπηρεσιών, πήραν μια σει-

ρά σοφών αποφάσεων. Αποφάσισαν, λοιπόν, πως θα επιτρεπόταν να παρακολουθήσουν μια θεατρική παράσταση τη Δευτέρα όσοι είχαν επώνυμο που άρχιζε από Π ή Ρ, την Τρίτη από Κ ή Λ και ούτω καθ' εξής, ενώ κάτι ανάλογο αποφάσισαν να συμβαίνει και με τις επισκέψεις στα σουπερμάρκετ. Την Παρασκευή θα ψώνιζαν εκείνοι των οποίων το επώνυμο άρχιζε από Α, το Σάββατο όσων άρχιζε από Τ, ενώ τη Δευτέρα οι τυχεροί με επώνυμο που άρχιζε για παράδειγμα από Σ. Κάτι παρόμοιο αποφασίστηκε και για τον εφοδιασμό των καυσίμων, τον προγραμματισμό των διακοπών, τις μετακινήσεις.

Οι «πανέξυπνες» αυτές αποφάσεις της Κυβέρνησης επεκτάθηκαν και σε άλλες μορφές συμπεριφοράς. Για τον έλεγχο της ομαλής κυκλοφορίας των αυτοκινήτων, αποφασίστηκε να κυκλοφορούν ανά ημέρα τα αυτοκίνητα που ο αριθμός κυκλοφορίας τους είχε το ίδιο τελευταίο ψηφίο με το τελευταίο ψηφίο της αντίστοιχης ημερομηνίας.

Το αποκορύφωμα ήταν όμως η τραγελαφική απόφαση για τον απρογραμμάτιστο έλεγχο των γεννήσεων. Οι φωτεινοί νόες σκέφτηκαν πως ο έλεγχος των γεννήσεων θα επιβαλλόταν αν περιόριζαν αλφαβητικά τον αριθμό των σεξουαλικών συνευρέσεων. Την Κυριακή λοιπόν αποφάσισαν πως όφειλαν να εκτελούν τα συζυγικά τους καθήκοντα όσα ζευγάρια είχαν επώνυμο που άρχιζε από Α ή Β ή Γ, τη Δευτέρα όσων το επώνυμο άρχιζε από Δ, Ε, Ζ, Η και ούτω καθ' εξής. Επειδή όμως οι κρατικοί ελεγκτές και καταμετρητές τέτοιων συνευρέσεων ήσαν ελάχιστοι, εναπόθεσαν την εφαρμογή του μέτρου στον πατριωτισμό των πολιτών.

Ο Αλεξανδρόπουλος γελούσε με όλη αυτή την κα-

τάσταση. Καθισμένοι με τη Θεανώ στον καναπέ του μικρού σαλονιού, παρακολουθούσαν εμβρόντητοι στην τηλεόραση τις ανακοινώσεις των σοφών για τα νέα μέτρα.

«Έχεις δίκιο, έχουμε ξεφύγει!» σχολίασε κουνώντας το κεφάλι η Θεανώ. «Έχουμε ξεφύγει από την κοινή λογική, από το μέτρο, από τον Μέσο Όρο».

«Αυτό είναι βέβαιο, Θεανώ μου. Ο Νόμος του Μέσου Όρου δεν ισχύει πλέον. Έχει αντικατασταθεί από έναν νέο νόμο, τον Νόμο της Άναρχης Δράσης, που οδηγεί μαθηματικά στον Νόμο της Απόλυτης Καταστροφής. Μη νομίζεις όμως ότι αυτό θα συμβεί αύριο το πρωί. Έχει δρομολογηθεί πάντως και αν κάτι άλλο δεν συμβεί, αν κάποιος άλλος νόμος δεν ισχύσει και κυρίως αν είχαμε μια πιο σοβαρή κυβέρνηση...»

«Με φοβίζουν όλα αυτά, Λεωνίδα», του ψιθύρισε η Θεανώ, διπλώνοντας τα πόδια της πάνω στον καναπέ και γέρνοντας το κεφάλι της στον ώμο του. «Με φοβίζει το μέλλον, αλλά μου δίνουν και κάποια ελπίδα αυτά τα “αν” που είπες. Και επειδή είμαι από τη φύση μου αισιόδοξη, πιστεύω ότι τα πράγματα θα αλλάξουν. Και, πάνω απ’ όλα, θέλω όσο τίποτε πλέον να ζήσω το παρόν».

Ο Λεωνίδας γύρισε, την αγκάλιασε τρυφερά και κοιτώντας τη στα μάτια τής είπε: «Μα φυσικά θα αλλάξουν, όμορφη μου! Νικημένος είναι μόνο εκείνος που έχει χάσει κάθε ελπίδα. Εξάλλου, μια εικασία έκανα. Μια απλή μαθηματική εικασία. Μην εμπιστεύεσαι πάντως πολύ τους μαθηματικούς. Οι περισσότεροι δουλεύουν με υποθέσεις, με τα *αν* και τα *έστω* δηλαδή». Και λέγοντας αυτά, τη φίλησε στο στόμα με έναν τρόπο που τους ξύπνησε συναισθήματα που είχαν χρόνια να αισθανθούν και οι δυο.